

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 424

van **JOHAN DECKMYN**

datum: 25 september 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Brexit - Europees noodfonds en Vlaamse steun voor ondernemingen

Een 'no-deal' of harde brexit dreigt steeds dichterbij te komen. De economische impact van het ontbreken van een akkoord tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie op het einde van de transitieperiode, die afloopt op 1 januari 2021, zal een grote economische impact op Vlaanderen hebben. Overheden en bedrijven in de EU die schade zouden oplopen door de brexit zouden een beroep kunnen doen op twee bestaande Europese noodfondsen.

Enerzijds is er het Europese Solidariteitsfonds, in normale omstandigheden bedoeld voor steun aan landen die worden getroffen door natuurrampen. Dat fonds wil de Europese Commissie openstellen voor lidstaten die zware kosten moeten maken omwille van de gevolgen van de brexit (bijvoorbeeld grenscontroles). Hiervoor is de komende twee jaar bijna 600 miljoen euro beschikbaar.

Anderzijds is er het Globaliseringsfonds. Dat is normaal gesproken bedoeld voor sectoren die hinder ondervinden van de globalisering. Hierbij kan gedacht worden aan werknemers die hun job verliezen omdat een onderneming haar werkzaamheden verplaatst naar bijvoorbeeld Azië. Zij kunnen met geld uit het Globaliseringsfonds omgeschoold of aan een nieuwe job geholpen worden. Er wordt voor dat fonds zo'n 300 miljoen euro gereserveerd.

In totaal zal economische schade voor overheden en bedrijven dus opgevangen kunnen worden door een budget van 900 miljoen euro afkomstig uit deze twee bestaande noodfondsen. In Vlaanderen trok de minister van Economie 750.000 euro steun uit voor het project 'Conquer'. Met dat project wil de provinciale ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen ondernemingen wapenen tegen de mogelijke impact van de brexit. Het project loopt twee jaar en zal 2,5 miljoen euro kosten.

Het valt echter te betwijfelen of al deze maatregelen voldoende zullen zijn.

1. Welke maatregelen heeft de Vlaamse Regering tot nu toe genomen om de ondernemingen en economie te beschermen tegen de gevolgen van een harde brexit?
2. Plant de Vlaamse Regering nog een aanvullend budget uit te trekken om de economie te wapenen tegen de gevolgen van een harde brexit?

3. Is reeds bekend op hoeveel Europese steun Vlaanderen aanspraak zal kunnen maken na 1 januari 2021? Hoeveel steun wordt verwacht noodzakelijk te zijn?
4. Verwacht de minister-president dat de Europese Commissie nog aanvullende fondsen ter beschikking zal stellen van de meest getroffen lidstaten? Indien ja, welke?
5. Op 21 september 2020 bracht de hoofdonderhandelaar van de EU, Michel Barnier, een bezoek aan het Vlaams Parlement. De minister-president ontving Barnier.

Wat werd precies besproken? Heeft de minister-president een pleidooi gehouden voor meer Europese steun aan de Vlaamse economie, die bijzonder hard getroffen zou kunnen worden?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 424 van 25 september 2020

van **JOHAN DECKMYN**

1. In het kader van het brexit Actieplan van de Vlaamse Regering, wordt sinds 2018 ingezet op vier pijlers:

- 1) Proactieve Vlaamse standpuntbepaling en interfederale samenwerking
- 2) Brexit fonds Meerjarig Financieel Kader EU post-2020
- 3) Integrale ondersteuning van bedrijven
- 4) Aantrekken van investeringen

Wat de eerste pijler betreft, zet de Vlaamse Regering volop in op het verdedigen van de Vlaamse belangen op Belgisch en Europees niveau. De onderhandelingen worden door mijn diensten nauwgezet opgevolgd en Vlaanderen weegt op het resultaat.

Wat de tweede pijler betreft, is de Vlaamse Regering erin geslaagd om een Brexit Adjustment Reserve van 5 miljard euro te laten voorzien in het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. De Vlaamse Regering zal trachten zoveel mogelijk middelen uit dit fonds naar Vlaanderen te halen om de impact van brexit op onze ondernemingen en economie op te vangen.

Voor de derde pijler, is de Vlaamse Regering via Flanders Investment & Trade (FIT) en het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) een sensibiliserings- en informatiecampagne gestart met onder meer de oprichting van een brexit helpdesk. Dankzij het gebruik van diverse kanalen – waaronder sociale media, pers en vele webinars met de sectorfederaties, werkgeversassociaties en federale diensten als partners – zijn FIT en VLAIO erin geslaagd om niet enkel onze grote ondernemingen te bereiken, maar ook meer dan 22.500 Vlaamse kmo's. Dit is af te leiden uit verschillende data, waaronder het aantal Vlaamse bedrijven dat inmiddels de website www.brexitready.be heeft geraadpleegd (55.554), de Brexit Impact Scan heeft ondernomen bij FOD Economie (22.905) en een EORI nummer hebben aangevraagd bij de douane (22.465).

Inmiddels heeft FIT – in samenwerking met diverse partners - 109 brexit evenementen georganiseerd. Sedert juni 2020 werd de *sense of urgency* daarbij verhoogd en hebben al meer dan 1.500 bedrijven deelgenomen aan de brexit webinars.

Ook de federale collega's troffen intensieve voorbereidingen met onder andere de aanwerving van meer dan 340 extra douaniers, meer dan 100 extra voedselveiligheidscontroleurs en een verkeersplan dat problemen wil vermijden via extra infrastructuur, waaronder bijkomende parkings aan onze Vlaamse havens (voornamelijk in Zeebrugge).

Wat de vierde pijler betreft, hebben we in januari 2020 in Davos aangekondigd dat we 46 nieuwe investeringen hebben gerealiseerd en meer dan 150 leads hebben gedetecteerd gelinkt aan brexit waarvan:

- 60% van bedrijven uit het Verenigd Koninkrijk;

- 40% van bedrijven met diverse nationaliteiten, waarvan de Verenigde Staten, Indië, Canada en Japan als belangrijkste;
- meer dan 20% al een *site visit* deden voor de corona lockdown.

Al is het vandaag te vroeg – mede ten gevolge van Covid-19 – om nieuwe officiële cijfers te publiceren, stelde FIT recent vast dat de interesse opnieuw toeneemt. Zo zouden er volgens de laatste cijfers 56 investeringen en 173 leads zijn. FIT organiseert nu virtuele *site visits* waarbij de kandidaat-investeerders online kunnen kennismaken met diverse potentiële locaties.

2. Binnen het Vlaams herstelplan “Vlaamse Veerkracht” wil de Vlaamse Regering 83 miljoen euro vrijmaken voor bijkomende brexit-acties. Voor de financiering kijkt de Vlaamse Regering naar het bovenvermeld Brexit Adjustment Reserve. Het doel is om onze Vlaamse bedrijven nog meer impulsen geven om te exporteren en bestaande exporterende bedrijven te helpen hun producten, diensten en afzetmarkten nog meer te diversifiëren. 30 miljoen euro wordt via FIT ingezet, 50 miljoen euro via VLAIO en 3 miljoen euro via VLAM.
3. De fondsen waarnaar verwezen wordt in de vraagstelling – het Europees Solidariteitsfonds en het Europees Globaliseringsfonds - zijn bestaande Europese instrumenten. Zij werden door de Europese Commissie in het najaar van 2019 gemobiliseerd voor brexit, toen gevreesd werd voor een brexit zonder Terugtrekkingsakkoord. Er werd toen echter tijdig een Terugtrekkingsakkoord gesloten waardoor deze initiatieven van de Commissie niet in werking zijn getreden.

Ondertussen bevinden we ons in een nieuwe context en is het afwachten of er later dit jaar al dan niet een toekomstig partnerschapsakkoord op tafel zal liggen. In beide gevallen zal er een serieuze economische impact zijn op Vlaanderen. Op vraag van Vlaanderen werd ondertussen een Brexit Adjustment Reserve van 5 miljard euro voorzien onder het MFK 2021-2027. Dit Brexit Adjustment Reserve is een nieuw financieel instrument, bedoeld om de gevolgen van brexit voor de zwaarst getroffen lidstaten en sectoren op te vangen vanaf 1 januari 2021.

Het voorstel van de Commissie over de concrete opzet van het Brexit Adjustment Reserve wordt pas in de loop van november verwacht. Op dit moment hebben we dus nog geen zicht op de middelen die hieruit naar Vlaanderen zullen vloeien, aangezien de parameters voor verdeling nog niet bepaald zijn. Wel dringen mijn diensten er bij de Europese Commissie op aan om dit instrument in te zetten ten behoeve van de zwaarst getroffen lidstaten/regio's – waaronder Vlaanderen. Daarnaast moet het fonds geactiveerd kunnen worden bij zowel 'deal' als 'no deal' en ingezet kunnen worden voor reeds gedane en toekomstige uitgaven.

Een inschatting maken van de hoeveelheid steun die nodig zal zijn voor Vlaanderen in het kader van brexit is op dit moment niet mogelijk. Veel zal afhangen van de uitkomst van de onderhandelingen. Desalniettemin is duidelijk (onder meer op basis van de impactstudie van de KU Leuven uit 2019) dat er zowel bij een no-deal als bij een brexit met akkoord een zeer zware impact zal zijn, variërende van een verlies van 0,6% tot 2,5% van het Vlaams bruto nationaal product. Voldoende financiële steun voor onze Vlaamse economie zal dus noodzakelijk zijn.

4. Ik verwijs hiervoor naar het antwoord op vraag 3. De Europese Commissie voorziet 5 miljard euro bijkomende middelen onder het MFK 2021-2027 om de door brexit meest getroffen lidstaten en sectoren te ondersteunen.
5. Aangezien dit een vertrouwelijk gesprek was en we in de cruciale eindfase van de brexitonderhandelingen zijn, kan ik geen details geven over de concrete inhoud van het gesprek. Ik kan wel meegeven dat er gesproken werd over de stand van zaken

van de onderhandelingen, de Vlaamse belangen, de voorbereidingen die Vlaanderen treft en de verwachte impact voor onze economie. Aangezien Vlaanderen één van de zwaarst getroffen regio's zal zijn in elk brexit-scenario drong ik aan op voldoende middelen uit het nieuwe Brexit Adjustment Reserve voor Vlaanderen.